מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין את עקרון שלטון הרוב ואת הצורך בהגנה על זכויות המיעוט
- לזהות את גבולות חופש הביטוי
- לתרגל צירופי סמיכות הקשורים למושגי דמוקרטיה

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת הנקרא

1. א – 18
2. ב – מצב שבו הרוב משתמש בכוחו כדי לפגוע במי ששונה
3. ג – הרוב מכריע, אבל אסור לו לפגוע בזכויות היסוד של המיעוט

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הרוב החליט לקנות ציוד למסיבה
2. נכון – כמו הזכות לשוויון, כבוד וחופש ביטוי

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. רוב
2. עריצות

חלק ד' – התאימו מושג להסבר

1 – ב (החלק הגדול יותר בקבוצה)
2 – ד (החלק הקטן יותר בקבוצה)
3 – א (לעודד אחרים לעשות מעשה פסול)
4 – ג (החלטה סופית בין כמה אפשרויות)

חלק ה' – שאלות קצרות

1. כדי לשמור על זכויות היסוד והכבוד של כל אדם, ולא רק כדי לנצח בהצבעה

חלק ו' – כתיבת טיעון

1. יש עמדה ברורה, שני נימוקים רלוונטיים, טענה נגדית עם הפרכה, ומשפט סיום שמציע כלל לכיתה. היקף כ-2 פסקאות.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שלטון שפוגע בזכויות המיעוט
- למשל זכות לשוויון או כבוד
- אסור להסית לאלימות או לפגוע בשם הטוב

טיפים להפעלה:

- כדאי לפתוח בדיון קצר על ההצבעה בקופת הכיתה לפני קריאת הטקסט
- אפשר לחלק את התלמידים לקבוצות לדיון בשאלת 'הרוב תמיד צודק?' לפני הכתיבה האישית
- לתלמידים מתקשים מומלץ לדלג על הפריטים המסומנים כקשים ולהתמקד בהבנה הבסיסית

דף תרגול: הרוב מחליט – ומה עם המיעוט?

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

בטקסט נספר על הצבעה בקופה הכיתתית, ומתוכה עולה שאלה גדולה יותר: מה קורה כשהרוב צודק בהחלטה, אבל פוגע בזכויות של מי שחושב אחרת?

בנק מילים: רוב | עריצות

1 חלק א' – הבנת הנקרא

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה תלמידים הצביעו לקנות ציוד למסיבה?

א) 18 ב) 12 ג) 30

2. מהי 'עריצות הרוב' לפי הטקסט?

א) מצב שבו המיעוט שולט ב) מצב שבו הרוב משתמש בכוחו כדי לפגוע במי ששונה

ג) מצב שבו אין בחירות כלל

3. מהי הטענה המרכזית של הטקסט?

א) הרוב תמיד צודק ב) אין צורך בהצבעות

ג) הרוב מכריע, אבל אסור לו לפגוע בזכויות היסוד של המיעוט

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בקופה הכיתתית כל הכסף הלך בסוף לעמותה בשכונה	☐	☐
2	לפי הטקסט יש זכויות שהרוב אינו רשאי לקחת גם אם הצביע על כך	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. ה_____ הוא החלק הגדול יותר בקבוצה; מי שקיבל יותר קולות

2. _____ היא שלטון אכזרי שאינו מתחשב בזכויות אחרים

4 חלק ד' – התאימו מושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רוב	___	**א.** לעודד אחרים לעשות מעשה פסול
2. מיעוט	___	**ב.** החלק הגדול יותר בקבוצה
3. להסית	___	**ג.** החלטה סופית בין כמה אפשרויות
4. הכרעה	___	**ד.** החלק הקטן יותר בקבוצה

5 חלק ה' – שאלות קצרות

ענו בקצרה.

1. מדוע חשוב שגם המיעוט ישמע את קולו, למרות שהרוב מכריע?

6 חלק ו' – כתיבת טיעון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו טיעון קצר בנושא: 'האם הרוב תמיד צודק?' הציגו עמדה, הביאו שני נימוקים (אחד מהטקסט ואחד מחייכם), הציגו טענה נגדית והפריכו אותה, וסיימו במשפט מסכם המציע כלל לכיתה.

כרטיס יציאה

מהי עריצות הרוב?

תנו דוגמה אחת לזכות שהרוב אינו רשאי לקחת

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 🙁